

29.5.2020

VN/2326/2019
VN/2326/2019-PLM-6

Hallintopoliittinen osasto

Puolustushallinnon rakennuslaitos

Puolustusministeriön kannanotto Puolustushallinnon rakennuslaitoksen vuoden 2019 tilinpäätöksestä

1 Tilinpäätöskannanoton perusteet

Valtion talousarvioasetuksen 66 i § velvoittaa ministeriön antamaan hallinnonalansa kirjanpitoyksikön tilinpäätöksestä perustellun julkisen kannanoton osana ministeriön tulosohejausta.

Puolustusministeriön kannanotto Puolustushallinnon rakennuslaitoksen vuoden 2019 tilinpäätöksestä perustuu:

- Puolustusministeriön ja Puolustushallinnon rakennuslaitoksen väliseen vuoden 2019 tulossopimukseen
- Puolustushallinnon rakennuslaitoksen toimintakertomukseen ja tilinpäätöslaskelmiin vuodelta 2019
- puolustusministeriön toimintayksiköltä pyydettyihin lausuntoihin sekä
- valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomukseen ja siihen liittyvään tilintarkastajan vuosiyhteenvetoon.

Puolustusministeriö ei ole laatinut tai hankkinut kannanoton valmistelua varten muita selvityksiä ja arvioiteja.

2 Puolustushallinnon rakennuslaitoksen toiminta suhteessa hallinnonalan strategisiin linjauksiin

Rakennuslaitoksen toiminnan merkittävimpanä painopisteenä oli kevään 2019 hallitusohjelmaan kirjattu tavoite perustaa Puolustuskiinteistöt sekä siirtää rakennuslaitoksen koko toiminta Senaatti-konsernin tytäriyhtiöksi. Rakennuslaitos osallistui merkittävällä panoksella tästä aiheutuvien muutosten valmisteluun, huolehtien samalla palvelutuotannon jatkuvuudesta. Muita toiminnan painopisteitä olivat toiminnan ja tilannekuvan kehittäminen, valmiussuunnittelun tehostaminen sekä hallitusohjelman mukaisten ilmastotavoitteiden huomioiminen ja asiantuntijatuki HX- ja Laivue 2020 -hankkeiden valmistelussa.

Rakennuslaitoksen kehittämisessä on otettu huomioon yleiset valtiokonsernin linjaukset, puolustushallinnon strategiat, puolustusvoimauudistus, Puolustushallinnon toimitilojen omistajuuden hallintaa koskevan hankkeen väliraportti sekä hallitusohjelmassa toiminnan muutosta ja ilmastoa koskevien linjausten toimeenpano. Rakennuslaitos on parhaillaan uudistamassa koko organisaationsa ja sopimustoimintansa Puolustuskiinteistöjen perustamisesta Puolustusvoimien ja Senaatti-kiinteistöjen sekä valtiovarainministeriön ja puolustusministeriön kanssa yhteisesti asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Rakennuslaitos on saanut päätökseen uuden strategian päivistytyön ja käynnistänyt sen toimeenpanon, huomioiden suunnitteilla olevan organisaatio- ja toimintamalliuudistuksen vaikutukset. Rakennuslaitos on myös jatkanut valtion turvallisuusverkon (TUVE) palveluiden käyttöönottoprojektia sekä digitaalisen suorituskyvyn parantamiseen tähtäävää RAKDIGI –hanketta.

3 Arvio toiminnan tuloksellisuudesta

Rakennuslaitoksen toiminta oli pääosin tulossopimuksessa asetettujen tavoitteiden mukaista, eikä puolustusministeriöllä ole siten olennaista huomautettavaa toiminnan tuloksellisuudesta. Rakennuslaitoksen tuloksellisuus muodostuu:

- toimitilojen ja laitteiden käytettävyyden ja energiatehokkuuden parantumisesta

Postiosoitte
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoitte
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, Internet
e-post, Internet
e-mail, Internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

29.5.2020

VN/2326/2019
VN/2326/2019-PLM-6

Hallintopoliittinen osasto

- oman työn tehokkuuden lisäämisestä
- hintakehityksestä verrattuna markkinoiden hintakehitykseen
- palvelujen taloudellisuudesta
- ulkoistettujen toimintojen kilpailutuksen onnistumisesta
- asiakastytyväisyydestä ja
- työtytyväisyydestä.

Rakennuslaitoksen ylläpitovastuulla oleva huoneistoala säilyi lähes entisellään, samoin henkilötöyvuosimäärä. Oman työn tuottavuus säilyi tulossopimuksessa asetetuilla mittareilla sekä kiinteistönhoidossa että siivouspalveluissa edellisvuoden tasolla.

Rakennuslaitoksen palvelutuotannon hintakehitys on ollut maltillista. Toimintakertomuksen mukaan kiinteistönhoidossa hintakehityksen ero markkinoiden hintakehitykseen oli -0,83% ja siivouspalveluissa -1,3%. Siivouksen yksikköhinta on saatu pysymään matalana henkilöstökuluihin ja palvelujen ostoihin kohdistetulla tehostamisohjelmalla ja vuonna 2017 toteutetulla siivouksen kilpailutuksella.

Yli kolmasosa rakennuslaitoksen liikevaihdosta koostuu energiapalveluista. Oleellinen osa energiapalveluiden tuloksellisuutta on sähkö- ja lämpöenergian sekä veden toimitusvarmuuden ylläpito erityisesti Puolustusvoimien määrittelemissä kohteissa sekä normaali- että poikkeusolojen aikana. Rakennuslaitos on kehittänyt tähän toimintamalleja ja varautumissuunnitelmia sekä ottanut asian huomioon myös henkilöstön koulutuksessa.

Energian hinta ja energiatehokkuus ovat keskeinen osa tuloksellisuutta. Lämmön hankinnan keskimääräinen yksikköhinta (73,0 euroa/MWh) nousi 5,6 % edellisvuodesta. Sähkön hankinnan keskimääräinen yksikköhinta (93,7 euroa/MWh) nousi vastaavasti 2,1 %.

Toimitilojen energiatehokkuuden parantamiseen liittyvät toimenpiteet ovat osa Puolustusvoimien energia- ja ilmasto-ohjelman toimeenpanoa. Lämmön ominaiskulutus laski hiukan edellisvuodesta, mutta sekä sähkön että veden ominaiskulutukset nousivat hivenen edellisvuodesta. Sähkön kulutukseen vaikuttaa erityisesti kiinteistökoneiden ja toimitiloissa käytettävän laitekannan lisääntyminen. Tulossopimuksessa asetetut tavoitearvot saavutettiin veden kulutuksen osalta. Lämmöntuotannon hiilidioksidipäästöt ovat hiukan kohonneet ja uusiutuvien energialähteiden osuus on vähentynyt edellisvuodesta, mutta jo aiempina vuosina toteutettujen rakennuskannan muutosten ja energiatehokkuuden parantumisen ansiosta kertomusvuodelle asetetut tulostavoitteet kyettiin yhä saavuttamaan. Hiilidioksidipäästöihin vaikuttavat myös ostetun kauko- ja aluelämmön tuotantotavat, joihin voi vaikuttaa vain rajallisesti.

Vaikka Puolustusvoimien toimitilojen sähkön ja veden ominaiskulutuksessa ei kertomusvuonna aivan päästy asetettuihin tavoitearvoihin, kiinteistöenergian kokonaiskulutus on toimintakertomuksen mukaan kuitenkin laskenut 24 % koko energia- ja ilmasto-ohjelman seurantakaudella vuodesta 2010 alkaen, ja hiilidioksidipäästöt ovat tehtyjen toimenpiteiden tuloksena laskeneet jopa 70 %. Suurimpana syynä tähän on valtion siirtyminen hiilivapaaseen sähkөөn.

Kilpailutettujen palvelujen ja hankintojen osuus oli vuonna 2019 noin 77 % rakennuslaitoksen kokonaiskustannuksista, joten oman palvelutuotannon tehokkuuden ohella hankintatoiminnassa onnistumisella ja hankintatoimen kehittämisellä on keskeinen merkitys Rakennuslaitoksen tuloksellisuuden kannalta.

Rakennuslaitoksen asiakastytyväisyys (3,89) alitti tulostavoitteen (3,9). Myös tilaaja-asiakkaiden tyytyväisyys (3,71) alitti tavoitetason (3,8). Työtytyväisyys (3,51) laski hieman edellisvuodesta eikä asetettua tavoitearvoa 3,6 saavutettu. Kehittämistarve on tunnistettu ja otettu huomioon Puolustuskiinteistöliikelaitoksen perustamisen valmistelussa, jossa keskeisiä lähtökohtia ovat asiakaskokemuksen ja asiakastytyväisyyden parantaminen.

29.5.2020

VN/2326/2019
VN/2326/2019-PLM-6

Hallintopoliittinen osasto

4 Talousarvion toteutuminen

Rakennuslaitoksen liikevaihto (157,1 milj. euroa) kasvoi hieman (2,47 milj. euroa) edellisvuodesta. Puolustusvoimien osuus tuloista oli edellisvuoden tasolla (82 %). Bruttotulot (156,9 milj. euroa) ylittivät talousarvion 12,6 %, mikä johtui lähinnä teknisten palveluiden ja rakennuttamispalveluiden ennakoitua suuremmasta määrästä.

Henkilöstökulut (36,1 milj. euroa) kasvoivat 2,1 milj. euroa (6,2 %) edellisvuodesta, vaikka henkilötyövuosimäärä (675) säilyi lähes edellisvuoden tasolla. Toimintakertomuksen mukaan kasvua selittävät muutokset henkilöstörakenteessa, palkkaliikumet ja valtion palkkaratkaisu. Lisäksi henkilöstökuluja kasvatti edellisvuodesta vuosille 2016–2018 ajoittuneen eläkemaksun tilapäisen alennuksen poistuminen. Kun otetaan huomioon valtion palkkaratkaisu (+1,1 milj. euroa) ja em. eläkemaksujen kasvu (+0,4 milj. euroa), lähes kolmannes henkilöstökulujen kasvusta johtui ilmeisesti em. henkilöstörakenteen muutoksesta ja palkkaliukumista.

Hallinnon veloituksen osuus liikevaihdosta (4,7 %) kasvoi edellisvuodesta (4,4 %).

Vuoden 2019 palvelusopimuksessa otettiin huomioon kevään 2014 kehyspäättöksessä asetettu seitsemän miljoonan euron säästövelvoite, palkkaliukumaleikkaukset ja rakennuslaitoksen osuus edellisellä vaalikaudella hallitusohjelmassa sovituista säästövelvoitteista. Rakennuslaitos toteutti tämän säästövelvoitteen siten, että vuonna 2019 kaikki säästöt kohdentuivat muualle kuin Puolustusvoimien erillistilauksiin, joista kertyi edellisenä vuonna vielä noin 1,25 milj. euroa säästöosuudesta.

Rakennuslaitos sopi Puolustusvoimien kanssa siitä, että poikkeukselliset, muuttuvat kuluerät voitiin laskuttaa erikseen Puolustusvoimilta. Tämä mahdollisti sen, että normaalit sopimusvelvoitteet kyettiin täyttämään, eikä toiminnasta aiheutunut alijäämää. Rakennuslaitos palautti Puolustusvoimien logistiikkalaitokselle ylijäämän palautuksena 0,3 milj. euroa. Ylijäämä muodostui pääosin energiapalveluista ja siivouspalveluista.

5 Vuosiraportoinnin laatu ja riittävyys

Valtion talousarvioasetuksen edellyttämät tilinpäätöslaskelmat liitteineen ja tilinpäätösanalyysi on laadittu asianmukaisesti, ja ne ovat riittäviä myös ministeriön tietotarpeiden kannalta toimintakertomukseen sisältyvä toimialakohtainen tarkastelu huomioon ottaen.

Toimintakertomuksessa on raportoitu asianmukaisesti toiminnan tuloksellisuudesta sekä keskeisten hankkeiden ja toimenpiteiden toteutumisesta. Tulosraportointi kattaa rakennuslaitokselle asetetut vuosittaiset tulostavoitteet. Tunnuslukutaulukot ja graafiset esitykset täydentävät ja havainnollistavat erinomaisesti toimialakohtaista tulosraportointia. Esitetyt taloudellisuus-, kustannus- ja suoritiedot sekä maksullisen toiminnan kustannusvastaavuustiedot ovat riittäviä ministeriön tulosohjauksen kannalta.

Tilinpäätöksessä ei ole erikseen raportoitu Agenda 2030 mukaisten kestävä kehityksen tavoitteiden edistymisestä. Kestävä kehityksen tavoitteiden painoarvo on, ilmastotavoitteiden lisäksi, kasvanut merkittävästi viime vuosina myös puolustusministeriön hallinnonalalla.

Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausumassa on tuotu asianmukaisesti esille vuonna 2019 toteutetut kehittämistoimenpiteet sekä vuodelle 2020 ajoittuvat pääasialliset kehittämistarpeet ja -toimenpiteet.

Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastaja on vuosiyhteenvedossaan suositellut toimintakertomukseen sisältyvän tuloksellisuuden kuvauksen olennaista tiivistämistä. Tuloksellisuuden kuvauksen pituuteen vaikuttavat osaltaan puolustusministeriön ja rakennuslaitoksen välisessä tulossopimuksessa asetettujen tavoitteiden sekä keskeisten hankkeiden ja toimenpiteiden lukumäärä. Toimintakertomuksen tiivistäminen parantaisi kuitenkin sen luettavuutta.

29.5.2020

Hallintopoliittinen osasto

6 Tulosohjauksen kehittäminen

Puolustushallinnon rakennuslaitoksen tulosohjauksesta on sovittu vuoden 2020 osalta puolustusministeriön ja rakennuslaitoksen välisessä tulossopimuksessa.

Puolustushallinnon rakennuslaitos on tarkoitus lakkauttaa uuden Puolustuskiinteistöt-liikelaitoksen perustamisen myötä. Puolustuskiinteistöt tulee olemaan valtion liikelaitos, johon ei sovelleta virastomallista tulosojjausmenettelyä. Senaatti-kiinteistöjä ja Puolustuskiinteistöjä koskevassa hallituksen esityksessä (HE 31/2020 vp) on kuvattu Puolustuskiinteistöjen ohjauksessa noudatettavaa menettelyä.

7 Toimenpiteet VTV:n vuositilintarkastuksen johdosta

Valtiontalouden tarkastusvirasto ei ole havainnut rakennuslaitoksen tilinpäätöksessä, tuloksellisuuden kuvauksessa ja sisäisessä valvonnassa olennaista huomautettavaa. Tarkastuksen perusteella talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu. Erikseen tarkastettujen Kouvolan palveluyksikön hankintamenettelyjen osalta todetaan, että hankinnat oli toteutettu ja dokumentoitu hyvin. Myöskään puolustusministeriöllä ei ole näiltä osin huomautettavaa.

Puolustusministeri

Antti Kaikkonen

Kansliapäällikkö

Jukka Juusti

Tiedoksi PLM toimintayksiköt